

REGULERING AV FISKET ETTER BLÅKVEITE NORD FOR 62° N I 2016

Fiskeridirektøren har forelagt forslaget til regulering av fisket etter blåkveite i 2016 for Sametinget, som ledd i gjennomføringen av konsultasjonsavtalen mellom Sametinget og statlige myndigheter.

1 SAMMENDRAG

Reguleringsopplegget for fisket av blåkveite foreslås i hovedsak videreført i 2016. Når det gjelder fangstperiode for kystflåtens direktefiske, foreslår Fiskeridirektøren at fisket tillates i to perioder og at kystflåten under 28 meter får en kvote på 6 600 tonn og en økning av inneværende års maksimalkvoter. Trålere og konvensjonelle havfiskefartøy gis fartøykvoter på 66 tonn.

2 FISKET I 2014

Den norske kvoten av blåkveite var i 2014 på 9 675 tonn, hvorav 200 tonn var avsatt til forskning. Tabell 1 viser fangst av blåkveite fordelt på fartøygrupper i 2014.

Tabell 1: Fangst og førstehandsverdi i 2014

Fartøygruppe	Fangst (tonn)	Verdi (1 000 kr)	Antall fartøy
Trålere	2 383	68 987	41
Konvensjonelle havfiskefartøy	1 456	48 597	22
Fartøy under 28 meter største lengde	5 881	96 806	403
Andre	255	6 681	
Forskningsfangst	1	15	
Totalt	9 976	221 086	

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttседdelregister og Konsesjons- og deltakerregister per 5. oktober 2015

I 2014 utgjorde det norske fisket av blåkveite nesten 10 000 tonn. Dette inkluderer også norske skolekvoter og forskningsfangst. Førstehandsverdien var ca. 221 millioner kroner.

Reguleringen av kystflåtens direktefiske i 2014 besto av følgende elementer:

- bare fartøy under 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap kunne delta i det direkte kystfisket etter blåkveite.
- tillatt med et direkte fiske i to perioder fra mandag 26. mai til periodekvoten var beregnet oppfisket (fisket ble ikke stoppet) og fra mandag 28. juli til periodekvoten var beregnet oppfisket (30. august).
- to periodekvoter på henholdsvis 3 800 i første periode og 1 700 tonn i andre periode.
- differensierte maksimumkvoter etter fartøylengde.

På bakgrunn av funn av for høye verdier av fremmedstoffer i blåkveite ble to områder i Nordland stengt for fiske etter blåkveite i 2014.

3 REGULERINGEN I 2015

På møte i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon i 2009 ble partene enige om en fordelingsnøkkel for blåkveite. Denne innebærer at Norge får en andel på 51 %, Russland får 45 %, og 4 % avsettes til tredjeland.

Videre ble partene i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon i 2014 enige om en totalkvote på 19 000 tonn for 2015, hvilket innebærer en kvote til Norge på 9 675 tonn, hvorav inntil 750 tonn kunne avsettes til forskningsformål.

Det ble avsatt 123 tonn til forskningsformål.

Reguleringen av fisket i 2015 besto av følgende elementer:

- bare fartøy under 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap, kunne delta i det direkte fisket etter blåkveite.
- to periodekvoter på henholdsvis 4 000 i første periode og 1 700 tonn i andre periode.
- tillatt med et direkte fiske i to perioder fra mandag 25. mai til periodekvoten var beregnet oppfisket (fisket ikke stoppet) og fra mandag 27. juli til periodekvoten var beregnet oppfisket (16.august).
- differensierte maksimumkvoter etter fartøylengde. Disse var ved periodeoppstart som følger:

Tabell 2: Maksimumkvoter 2015

Største lengde	Maksimumkvote
0 – 13,9 meter	15,0 tonn
14 – 19,9 meter	17,5 tonn
20 – 27,9 meter	20,0 tonn

- fartøy som ikke har adgang til å delta i det direkte fisket eller når dette fisket ikke er tillatt, kan ha inntil 7 % bifangst av blåkveite. Bifangsten for konvensjonelle kystfartøy over 28 meter st.l. er i tillegg begrenset til 17,5 tonn.
- trålere og konvensjonelle havfiskefartøy er regulert med en fartøykvote på 57 tonn. Denne kvoten skal også dekke bifangst av blåkveite i andre fiskerier.

På bakgrunn av funn av for høye verdier av fremmedstoffer i blåkveite ble to områder stengt for fiske etter blåkveite i 2015. Tilsvarende tidligere år var det et område sørvest for Trænadjupet som ble stengt, samt et område noe lenger nord.

4 UTVIKLINGEN I FISKET I 2015

Tabell 3 gir en oversikt over fangst av blåkveite fordelt på fartøygrupper per 10. oktober i år. Av Norges kvote på 9 675 tonn, står det vel 1 000 tonn igjen. Det er registrert 4 tonn forskningsfangst hittil i år. Når det gjelder havfiskeflåten, har 21 konvensjonelle havfiskefartøy og 39 trålere landet fangst av blåkveite så langt i 2015.

Tabell 3: Fangst og førstehandsverdi i 2015

Fartøygruppe	Fangst (tonn)	Verdi (1 000 kr)	Antall fartøy
Trålere	1 385	40 564	39
Konvensjonelle havfiskefartøy	1 045	42 094	21
Fartøy under 28 meter største lengde	6 031	147 672	408
Andre	173	5 463	
Forskningsfangst	4	81	
Totalt	8 638	235 874	

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttseddelregister og Konesjons- og deltakerregister per 10. oktober 2015

Tabell 4 viser status over fangst, førstehandsverdi og deltakelse av fartøy under 28 meter st. l. som fisker med konvensjonelle redskap. Før oppstart hadde 63 fartøy fisket til sammen 15 tonn blåkveite som bifangst. Totalt er kvoten på 5 700 tonn i det direkte kystfisket etter blåkveite overfisket med vel 300 tonn.

Tabell 4: Fangst, førstehandsverdi og deltakelse av konvensjonelle fartøy under 28 meter st.l. i 2015

	Fangst (tonn)	Verdi (1 000 kr)	Antall fartøy
Bifangst før direktefiske	15	257	
Direktefiske 1. periode	3 761	90 579	343
Bifangst mellomperiode			
Direktefiske 2. periode	2 232	56 098	61
Bifangst etter direktefiske	23	738	4
Totalt	6 031	147 672	408

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttseddelregister per 10. oktober 2015

Deltakelsen og fisketakten i første periode var god, men ettersom periodekvotene har økt sammenliknet med tidligere år, ble ikke kvoten i første periode oppfisket. Fisketakten i andre periode var relativt lav, samt at det sto litt igjen av første periodekvote. For å sikre at periodekvoten ble oppfisket ble maksimumkvotene økt med 50 % den 5. august.

Fisket ble stoppet med virkning fra 16. august. I 2013 og 2014 ble maksimumkvotene økt to ganger i andre periode. I 2012 var deltakelsen og fisketakten meget høy i andre periode, da fisket ble stoppet 7. august. Periodekvoten var lavere i andre periode 2012, noe som også bidro til den raske avviklingen av fisket i det året.

Som tabell 4 viser, har 408 kystfartøy landet blåkveite så langt i år, mot 403 (433) fartøy i 2014 (2013). Den reelle deltakelsen i direktefisket har vært noe lavere, siden en del fartøy kun har landet blåkveite som bifangst.

Tabell 5 viser at 234 fartøy har fisket sine opprinnelige kvoter, og av disse har 81 fartøy fisket på refordelt kvantum. 174 fartøy har landet blåkveite, men ikke utnyttet maksimumkvotene sine fullt.

Tabell 5: Restkvoter etter 2. periode i direktefisket etter blåkveite i 2015 fordelt på antall fartøy og lengdegrupper

Lengdegruppe	Antall fartøy fisket mindre enn opprinnelig kvote	Antall fartøy ferdig med opprinnelig kvote	Antall fartøy ferdig med refordelt kvote	Totalt antall
0 – 13,99 meter st. l.	130	73	31	234
14 – 19,99 meter st. l.	30	59	34	123
20 – 27,99 meter st. l.	14	21	16	51
Totalt	174	153	81	408

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttседdelregister per 10. oktober 2015

5 BESTANDSSITUASJONEN

5.1 STATUS

Blåkveitebestanden vurderes i henhold til føre-var prinsippet, basert på en nyutviklet analytisk bestandsmodell. Fangstrate på 0,027 i senere tid (gjennomsnitt for 5 og 10 år) har vært konsistent med oppgang i fangstbar biomasse (lengde ≥ 45 cm) i samme periode. Fremskrivinger basert på kjent rekruttering til og med 2010 viser at selv om biomassen vil reduseres, vil ikke dagens fangsttrykk føre bestanden raskt under føre-var biomassen (Bpa). Det konkluderes derfor med at dette fangsttrykket er egnet, gitt at fangstbar biomasse fortsatt er over føre-var nivå. Blåkveite er lengelevende art som fordrer lavt fangsttrykk og bestanden er nå i en relativt stabil tilstand. Det er derfor ikke behov for årlig oppdatering av rådgivningen, og ICES gir råd for to år.

5.2 FORVALTNINGSRÅD

ICES anbefaler i henhold til føre-var tilnærming at fangstene ikke skal overskride 19 800 tonn i hvert av årene 2016 og 2017. Dette tilsvarer fangstrate på omtrent 0,027.

6 RAMMEVILKÅR I KVOTEAVTALEN MED RUSSLAND FOR 2016

På møte i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon i 2009 ble partene som nevnt enige om en fordelingsnøkkel for blåkveite som gir Norge en andel på 51 %, Russland 45 %, og 4 % avsettes til tredjeland.

Partene i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon ble i høst enige om en totalkvote på 22 000 tonn for 2016, hvilket innebærer en kvote til Norge på 11 205 tonn, hvorav inntil 750 tonn kan avsettes til forskningsformål.

7 REGULERING AV FISKET I 2016

7.1 AVSETNING TIL FORSKNINGSFORMÅL

Fiskeridirektøren viser til pågående prosess med utlysning av forskningskvoter for 2016. Størrelsene på kvanta som avsettes til undervisningsordningen, forskningsformål og lærlingskvoter i 2016 er først kjent når endelig forskrift fastsettes rett før årsskiftet. Fiskeridirektøren legger derfor til grunn at inneværende års avsetninger til formålene nevnt ovenfor, er det beste estimatet for avsetninger i 2016. Avsetningenes størrelse utgjør en svært liten andel av totalkvotene i de enkelte fiskeriene og har derfor ingen betydning for forslaget til regulering. I de fiskerier hvor det er innført kvotefleksibilitet mellom kvoteår, vil

ubenyttede andeler på avsetningene påplusses neste års totalkvote og motsatt gå til fratrekk dersom avsetningene er for lave.

7.2 FORDELING AV NORSK KVOTE

Da totalkvoter ble innført i 2009, besluttet Fiskeri- og Kystdepartementet at siste års blåkveitefiske skulle videreføres i størst mulig grad. Et direktefiske skulle primært fortsatt forbeholdes kystflåten, og det ble derfor ikke fastsatt noen fordelingsnøkkel. Basert på siste års fiske ble det imidlertid lagt opp til en regulering som innebærer en fordeling på 60 % til kystflåten og 40 % til havgående fiskefartøy. Tidligere hadde havgående fiskefartøy adgang til å ha inntil 40 tonn blåkveite som bifangst, men fra 2010 fikk gruppen fartøykvoter som skal inkludere bifangst.

Fiskeridirektøren legger til grunn en tilsvarende fordeling mellom kystflåten og kystfartøy over 28 meter st.l., konvensjonelle havfiskefartøy og trålere som tidligere år, det vil si 60 % til kystflåten og 40 % til havgående fiskefartøy.

Fiskeridirektøren foreslår en kvote på 6 600 tonn for kystflåtens direktefiske etter blåkveite i 2016.

7.3 REGULERING AV DET DIREKTE KYSTFISKET

7.3.1 Fangstperiode

Den gjeldende reguleringsordningen i kystfisket har funnet sin form over tid. Det forhold at Norge og Russland med virkning fra 2010 fastsatte en totalkvote har ikke endret rammene vesentlig for reguleringen av fisket nasjonalt. Fiskeridirektøren finner det derfor hensiktsmessig å videreføre ordningen med å regulere fisket etter blåkveite innenfor avgrensede perioder.

Det direkte fisket var åpent i to perioder på til sammen sju uker i 2005, seks uker i 2006 og sju uker i 2007. Det enkelte fartøy kunne bare delta i en av periodene. I 2008 var fisket i utgangspunktet regulert med en periode på fem uker som senere ble forlenget til seks uker. I 2009, 2011 og 2013 var fisket åpent i to perioder på til sammen åtte uker, og i 2010 (2012) var fisket åpent i to perioder på til sammen ca. tre (fire) uker. Fartøyene kunne delta i begge periodene. I 2014 ble fisket ikke stoppet i første periode, slik at fisket var åpent sammenhengende i nesten 14 uker. Heller ikke i 2015 ble fisket stoppet i første periode, og fisket var åpent i 12 uker sammenhengende.

Tilsvarende som inneværende år vil Fiskeridirektøren foreslå at fisket i 2016 reguleres i to perioder der fisket stoppes når periodekvotene er beregnet oppfisket. For å ta høyde for perioder med vanskelige vær- og fangstforhold gis fartøyene anledning til å delta i begge periodene.

Fiskeridirektøren foreslår at fartøy under 28 meter st.l. som fisker med konvensjonelle redskap gis adgang til et direkte fiske etter blåkveite i to perioder som stoppes når periodekvotene er beregnet oppfisket. I utgangspunktet foreslår Fiskeridirektøren at fisket avvikles fra og med 23. mai og fra og med 25. juli.

Fiskeridirektøren foreslår videre at 70 % av kystflåtens kvote kan fiskes i første periode, og 30 % i andre periode.

7.3.2 Maksimalkvoter

I årene 2012-2015 har det vært fastsatt følgende maksimalkvoter:

Tabell 6: Maksimalkvoter 2012-2015

Største lengde	Maksimalkvote 2012-2014	Maksimalkvote 2015
0 - 13,9 meter	12,5 tonn	15 tonn
14 - 19,9 meter	15 tonn	17,5 tonn
20 - 27,9 meter	17,5 tonn	20 tonn

Ettersom det ikke er innført deltakerbegrensning i fisket etter blåkveite er det potensielt mange fartøy som vil kunne fiske på en forholdsvis liten kvote.

Interessen syntes å være høyere når kvotene øker. Videre er fisketakten avhengig av vær- og fangstforhold. Disse har vært gode de fire siste årene. Ved gode fangstforhold og høy deltakelse vil fisket kunne avvikles på svært kort tid. Direktefisket har blitt betegnet som et kappfiske, som er lite forutsigbart. Kappfisket bidrar til en uheldig markedssituasjon, og landindustrien ser helst at fisket strekkes ut over tid. Men også refordelinger bidrar til et uforutsigbart fiske. De to siste årene ble som nevnt fisket ikke stoppet i første periode, og det har deltatt færre fartøy enn tidligere. Ettersom kvoten har økt betraktelig sammenliknet med 2015, kan derfor være hensiktsmessig å øke kvotene fra inneværende år.

Tabell 7: Forslag til maksimalkvoter i 2016

Største lengde	Maksimalkvote
0 - 13,9 meter	17,5 tonn
14 - 19,9 meter	20 tonn
20 - 27,9 meter	22,5 tonn

Fiskeridirektøren vil foreslå maksimalkvoter som gitt i tabell 7.

7.3.3 Bifangst

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre ordningen med at fartøy som ikke har adgang til å delta i det direkte fisket eller når dette fisket ikke lenger er tillatt, kan ha inntil 7 % blåkveite om bord til enhver tid, ved avslutning av fisket og av landet fangst.

Fiskeridirektøren foreslår at ordningen med ukeavregning for fartøy som fisker med konvensjonelle redskap og som leverer flere ganger pr. uke videreføres.

Fiskeridirektøren foreslår at blåkveite tatt som bifangst når det ikke er adgang til direktefiske, går til fradrag i det enkelte fartøys maksimalkvote i det direkte fisket.

Når det gjelder konvensjonelle kystfartøy over 28 meter største lengde utgjør denne gruppen 55 fartøy. Dersom disse skal tildeles en kvote som skal kunne tas i et direktefiske, vil det innebære et betydelig kvantum på bekostning av de øvrige gruppene. Etter Fiskeridirektørens oppfatning er det ikke hensiktsmessig med en liberalisering av reguleringen for denne gruppen. Det legges da også til grunn at rederne ved utskiftning til større fartøy gjorde et valg som innebar at de ikke kunne delta i et direktefiske etter blåkveite.

Fiskeridirektøren foreslår at konvensjonelle kystfartøy over 28 meter st.l. ikke kan ha mer enn 20 tonn blåkveite som bifangst i løpet av året.

7.4 REGULERING AV FISKET FOR TRÅLERE OG KONVENSJONELLE HAVFISKEFARTØY

Inneværende år har trålere og konvensjonelle havfiskefartøy kunnet fiske og lande en kvote på 57 tonn blåkveite. Denne kvoten dekker også eventuell bifangst av blåkveite i andre fiskerier.

Når man ser på deltakelsen til trålere og konvensjonelle havfiskefartøy i foregående år, er denne forutsigbar og ganske stabil. De fleste utnytter kvoten godt. I 2013 (2012) deltok 43 (41) trålere og 32 (33) konvensjonelle havfiskefartøy, og i 2014 har 41 trålere og 22 konvensjonelle havfiskefartøy deltatt.

Tatt i betraktning en økning i totalkvote sammenliknet med inneværende år og at det har blitt færre konvensjonelle havgående fartøy som følge av struktureringsordningen, synes det å være rom for å øke neste års kvoter.

For 2016 foreslår Fiskeridirektøren at trålerne og konvensjonelle havfiskefartøy tildeles en fartøykvote på 66 tonn blåkveite. Denne kvoten kan fiskes i et direktefiske, men må også dekke bifangst i andre fiskerier.

7.5 FREMMEDSTOFFER I BLÅKVEITE – STENGING AV OMRÅDER

Som nevnt tidligere ble to områder stengt for fiske etter blåkveite i 2015, på bakgrunn av funn av for høye verdier av fremmedstoffer i blåkveite.

Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning (NIFES) har foretatt en basisundersøkelse for blåkveite som ble gjennomført med prøvetaking i perioden 2006-2008. Det har blitt foretatt oppfølgingsundersøkelser i perioden 2011-2015. Analysene fra prøvetakingen i 2015 pågår fremdeles, og rapporten skal foreligge senest i utgangen av februar 2016.

Resultatene fra basisundersøkelsen og oppfølgingsundersøkelsene for blåkveite har vist at det er betydelig variasjon i nivåene av dioksiner og dioksinlignende PCB i blåkveite fra år til år i alle områder som er undersøkt. Generelt er det vist at nivåene har vært høyest for prøver av fisk fanget i perioden 2006-2008 og i 2012, mens blåkveite fanget i 2011, 2013 og 2014 har hatt lavere verdier.

Det er vanskelig å se noen tydelig trend i dataene. I noen områder er det foreløpig for få år som er prøvetatt til at man kan avgjøre om det er noen trend, og i andre områder der det er tatt prøver over flere år er variasjonen fra år til år så stor at det likevel ikke er mulig å se en klar trend.

Siste års resultater gir isolert sett ikke grunnlag for å opprettholde stengingene, siden nivåene i 2013 og 2014 var klart lavere enn grenseverdiene. Foreløpig er det imidlertid ikke noen klar trend i nivåene av dioksiner og dioksinlignende PCB i blåkveite. Videre overvåkning av nivåene i blåkveite over flere år fremover vil være nødvendig for å skaffe data som på sikt kan si noe om en eventuell trend i nivåene. Totalt sett mener NIFES ut fra et mattrygghetsperspektiv, at det trengs mer prøvetaking før feltene kan åpnes. Konsentrasjonen av dioksiner og dioksinlignende PCB i filet fra blåkveite er høyt i forhold til de fleste andre arter som er undersøkt, og nivåene ligger nær grenseverdiene i mange områder. Det er derfor fremdeles behov for tett overvåkning av nivåene av fremmedstoffer, og da særlig dioksiner og dioksinlignende PCB, i denne arten.

På denne bakgrunn foreslår Fiskeridirektøren at de områdene som er stengt i 2015 forblir stengt også i 2016. Fiskeridirektøren legger til grunn at de stengte områdene vurderes på nytt våren 2016, før sesongen starter.

Fiskeridirektøren foreslår at de områdene som var stengt for fiske etter blåkveite i 2015 forblir stengt i 2016.

7.6 RØKTINGSFREKVENS

Fiskeridirektoratet er kjent med at røktingsfrekvens av garn i blåkveitefiske varierer med område, tilgjengelighet, værforhold og andre faktorer. I mange tilfeller bidrar dette til betydelig kortere røktingsfrekvens enn hva som er maksimalt tillatt. Dette er gunstig av hensyn til både kvalitet og mer optimal høsting.

Fiskeridirektoratet finner det allikevel riktig å minne om at blåkveitegarn skal røktes minst annen hver dag. Forsøk har vist at bunndyr, fortrinnsvis lus, kan angripe fisken allerede i en tidlig fase, noe som igjen kan føre til et uakseptabelt utkast.

7.7 TAP AV GARN

Årlige opprensningstokt etter tapte fiskeredskaper på havbunnen viser at tapte blåkveitegarn er den redskapstypen som representerer den største faren for skjult beskatning (ghost fishing) over tid. Denne redskapstypen har derfor høyest prioritet under opprensningen.

Gode omsetningsmuligheter og relativt godt kvotegrunnlag medførte et økt antall deltakende fartøy i 2014. 2014-sesongen hadde også det høyeste antall tapte blåkveitegarn på lang tid og det ble avdekket garnbruk som ikke var meldt tapt. Vi registrerer at flere som mister garn i første periode venter med å melde tapet til fisket er endelig stengt for å selv kunne «gjenfiske» garna under eventuell refordeling. Dette fører til at flere glemmer å melde tapet. Dersom ikke sokneforsøk gjennomføres i rimelig tid etter tapet, skal dette meldes til Kystvaktsentralen. Dette er også av hensyn til nye fartøy som kommer til feltet og kan da unngå å bli hengende fast med fare for ytterligere tap.

Fiskeridirektoratet opplever generelt en positiv dialog med fiskerinæringen om melding av redskapstap, men vi understreker viktigheten av at spesielt tap av blåkveitegarn blir meldt.